

RAD BCOP-a PEMPAL-a NA POVEZIVANJU STRATEŠKOG PLANIRANJA S PLANIRANJEM PRORAČUNA PREMA PROGRAMIMA I UČINCIMA (PPB)

*Sastanak OECD-ove mreže visokih prora;unskih dužnosnika zemalja srednje, istočne i jugoistočne Europe
Zagreb, Hrvatska
prosinac/decembar 2023.*

Naida Čaršimamović Vukotić, članica resursnog tima BCOP-a, Svjetska banka

Pregled izlaganja

- I. PPB u zemljama članicama PEMPAL-a i njihov interes za ovu temu
- II. Ključni općeniti savjeti koji proizlaze iz dosadašnjih diskusija BCOP-a na ovu temu
- III. Trenutačni rad BCOP-a na proizvodu znanja – planirani sadržaj

PPB u zemljama članicama PEMPAL-a

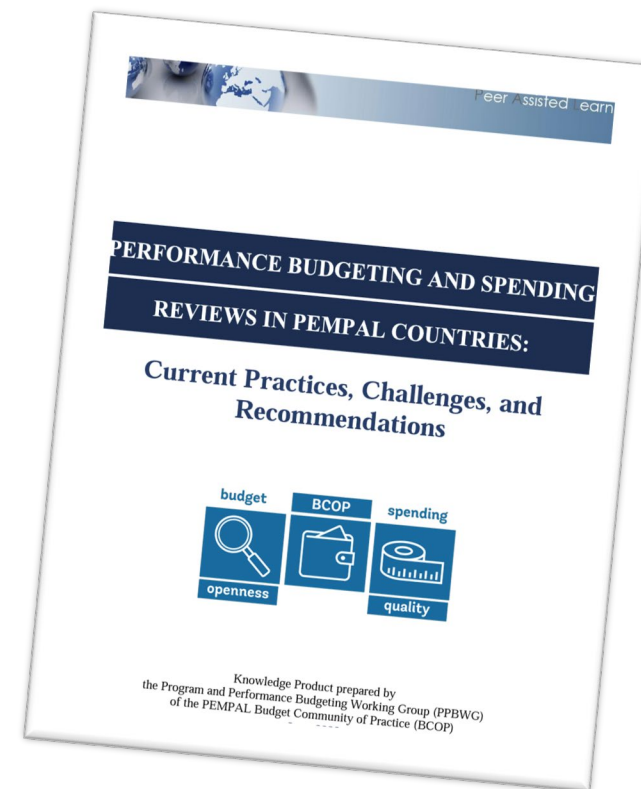

- **Gotovo sve zemlje članice PEMPAL-a provode određeni oblik PPB-a;** u većini slučajeva s uniformisanim obuhvatom okvira primjenjivih na sva ministarstva i agencije (napredak u odnosu na prethodni „pilot” pristup ili djelomični obuhvat)
- **Zemlje članice PEMPAL-a i dalje najčešće primjenjuju prezentacijski pristup u svojim praksama,** za razliku od naprednijeg pristupa utemeljenog na učinku koji se upotrebljava u zemljama članicama OECD-a; no u brojnim je zemljama vidljiv napredak
- **PPB je u većini zemalja članica PEMPAL-a i dalje uglavnom usmjeren na MF,** iako se uloga resornih ministarstava povećava, ipak je i dalje slabija nego u zemljama članicama OECD-a; uloga zakonodavnih vlasti i vrhovnih revizijskih institucija i dalje je vrlo ograničena; češća je uloga Vlade i/ili ministarstva planiranja/razvoja u utvrđivanju ciljnih vrijednosti indikatora učinka u usporedbi sa zemljama članicama OECD-a
- **Trend smanjenja broja pokazatelja učinka** (uz povećanje kvalitete) **i poboljšanja opsega programa**
- **Unakrsni međusektorski pokazatelji mnogo se rjeđe primjenjuju** nego u zemljama članicama OECD-a
- **Upotreba informacija o učinku i dalje raste** u mnogim zemljama članicama PEMPAL-a, a upotrebljavaju ih voditelji programa, ministri / visoki državni službenici i civilno društvo / mediji; sve je češća **upotreba u pregovorima o proračunu**
- **Mnoge zemlje članice PEMPAL-a provode ili planiraju provesti mjere/reforme u pogledu planiranja proračuna koje su povezane s PPB-om**

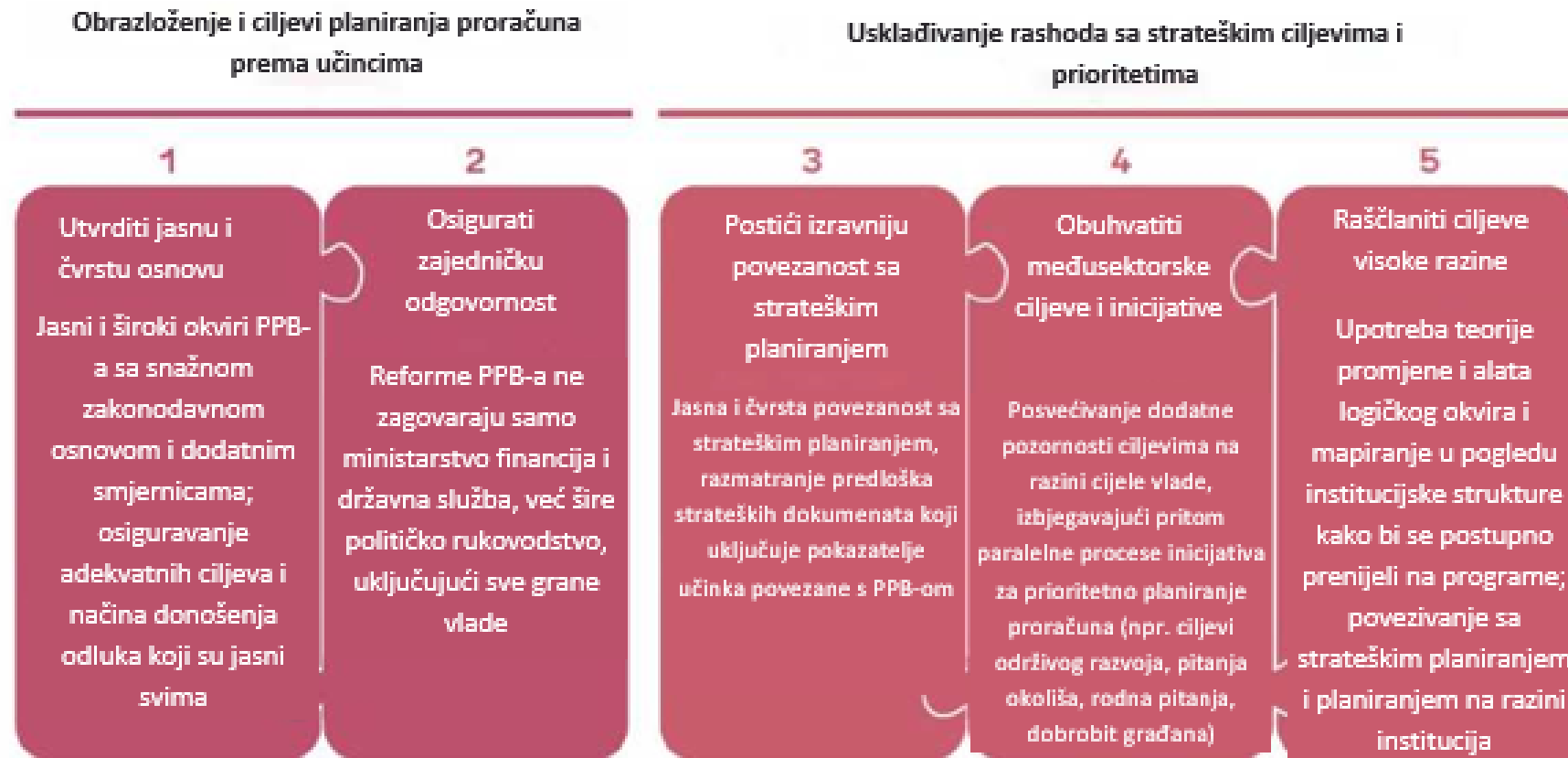
Interes zemalja članica PEMPAL-a za temu

- **Zemlje članice** redovito odabiru PPB kao **jednu od prioriternih tema**.
- Radna skupina BCOP-a za planiranje proračuna prema programima i učincima (PPBWG) djeluje od FG 2016. i sastoji se od 17 zemalja članica.
- Početni napori u području PPB-a u brojnim zemljama članicama PEMPAL-a **nisu bili dovoljno povezane sa strateškim planiranjem**, djelomično zbog slabog i/ili nestandardiziranog strateškog planiranja.
- PPBWG je imao diskusije o povezanosti PPB-a i strateškog planiranja, a neke od njih sažete su u proizvodu znanja BCOP-a naslovljenom [*Planiranje proračuna prema učincima i dubinske analize rashoda u zemljama članicama PEMPAL-a: prakse, izazovi i preporuke*](#) (2020.).
- U lipnju/junu 2023. održana je virtualna radionica PPBWG-a na ovu temu, a na zaključcima s te radionice temeljit će se rad na proizvodu znanja PPBWG-a koji je trenutačno u pripremi.

Općeniti savjeti za zemlje članice PEMPAL-a pruženi su u proizvodu znanja iz 2020.

Općeniti savjeti za zemlje članice PEMPAL-a pruženi su u proizvodu znanja iz 2020. (2)

- ❑ Proračunski programi i pokazatelji učinka trebali bi biti povezani s vladinom dokumentacijom u pogledu strateškog planiranja te bi također trebali biti izravno povezani s procesima internog planiranja rada institucija.
- ❑ Potrebno je pomno razmatranje dizajna i monitoringa unakrsnih međusektorskih pokazatelja učinka, pri čemu se uzima u obzir doprinos više ministarstava i resornih agencija. Svaku inicijativu povezanu s prioritetnim planiranjem proračuna za odabrane prioritete vlade na visokoj razini (npr. rodno osjetljivo planiranje proračuna, planiranje proračuna povezano s klimom ili ciljevima održivog razvoja) trebalo bi dizajnirati na način da se osigura integracija s PPB-om.
- ❑ Međusektorski strateški ciljevi politike najviše razine trebaju se raščlaniti na ciljeve niže razine kako bi mogli postati sastavni dio proračunskih programa:
 - Polazišna točka može biti utvrđivanje teorije promjene ili uzročno-posljedičnog lanca na temelju prioriteta politika.
 - Trebali bi postojati pokazatelji povezani sa svakom od tih razina očekivanih rezultata, od krajnjih rezultata najviše razine, preko krajnjih rezultata srednje razine, pa sve do izlaznih rezultata.
 - Taj bi se uzročno-posljedični lanac politika zatim trebao mapirati u odnosu na institucijski okvir.

Primjer mogućeg dizajna međusobno povezanog strateškog planiranja politika i planiranja proračuna

RAZINA OČEKIVANIH REZULTATA	PRIMJER NAZIVA U OKVIRU STRUKTURE OČEKIVANIH REZULTATA / PROGRAMA	PRIMJER OČEKIVANIH REZULTATA	PRIMJERI POKAZATELJA
NACIONALNI PRIORITET	SIGURNOST	Povećana razina sigurnosti za građane	<i>Postotak građana koji ocjenjuju opću razinu sigurnosti visokom</i>
SEKTORSKI PRIORITET	KIBERNETIČKA SIGURNOST	Niža opća stopa kriminala (povezano s COFOG-om 03 o javnom redu i sigurnosti te SDG-om 16 o miru, pravdi i snažnim institucijama)	<i>Stopa kriminala za ciljane vrste/područje kriminala – npr. kibernetički kriminal</i>
OPĆI PRORAČUNSKI PROGRAM	POLICIJA	Povećana efektivnost policije (povezano s COFOG-om 03.1 o uslugama policije i relevantnim ciljem SDG-a za konkretnu vrstu kriminala, npr.16.2.)	<i>Učinkovitost policije mjerena, na primjer, udjelom riješenih predmeta</i>
PROGRAM	ULAGANJE U MODERNIZACIJU POLICIJE	Policija je obučena i opremljena na odgovarajući način	Broj policijskih službenika (ili udio svih policijskih postaja) koje prolaze novu obuku i koje su dobile novu opremu
POTPROGRAM	OSPOSOBLJAVANJE OPREMA	Provedena obuka i dostavljena oprema	Broj odrađenih sati obuke; Broj isporučenih komada opreme
ULAZNE INFORMACIJE	RESURSI ZA OBUKU/OPREMANJE POLICIJE	Predavači, nova oprema, plan obuke	Sredstva upotrijebljena za obuku/opremu

VAŽNO: Ne treba se opterećivati terminologijom i i definiciji visokih-srednjih-niskih ishoda i učinaka: za različite vrste javnih usluga postojat će različite moguće razine, koristite ovu opću logiku, ali prakticirajte zdrav razum

Glavni općeniti zaključci u pogledu dizajna sustava PPB-a

- Adekvatno strateško planiranje (na razini vlade/sektora i na institucijskoj razini) povezano s PPB-om prepoznato je kao ključan čimbenik uspješnosti reforme PPB-a.
- *PPB ima aspiracijske karakteristike; to je planiranje proračuna kakvo bi zapravo trebalo biti (tj. dodjela javnih resursa za postizanje rezultata), ali riječ je o jednoj od najsloženijih reformi i nedovoljno je da je podržava samo ministarstvo financija – politička volja od ključne je važnosti, kao i volja resornih ministarstava i zakonodavne vlasti za preuzimanje odgovornosti. Područje PPB-a složeno je jer nije riječ samo o tehničkoj reformi planiranja proračuna; ako se provede na odgovarajući način, utječe na opće funkcioniranje javnog sektora.*
- Ne postoji jedan univerzalni dizajn PPB-a ili načina na koji bi trebao biti povezan sa strateškim planiranjem. Svakoj se zemlji savjetuje da pažljivo razmotri globalne savjete na temelju svojeg jedinstvenog povijesnog, institucijskog, administrativnog i političkog konteksta i svojih posebnosti te da reforme provodi postupno.
- Jednostavnost dizajna PPB-a i povezivanje sa strateškim planiranjem potiču odgovornost i transparentnost – dizajn treba biti praktičan i provediv kako bi se uistinu mogao upotrebljavati i kako bi mogao biti koristan, umjesto da se samo svodi na formalnost.
- *PPB je proces, a ne konačni cilj! Svrha je PPB-a osigurati kulturu usmjerenu na učinak, kontinuirano učenje i rješavanje problema te ispravak putanje.* Usmjeren je na stalno poboljšanje, a ne na nagrade i kazne.
- Nekoliko zemalja članica PEMPAL-a nedavno je uložilo napore u poboljšanje sustava PPB-a, a ti su napori obuhvaćali i stavljanje naglaska na povezivanje sa strateškim planiranjem (npr. Bugarska, Gruzija i Bosna i Hercegovina).

Trenutačni rad BCOP-a na proizvodu znanja – planirani sadržaj

- S obzirom na to da povezivanje PPB-a sa strateškim planiranjem u velikoj mjeri ovisi o posebnostima svake zemlje te da ne postoji jedan idealan primjer u potpunosti uspješne integracije tih dvaju procesa u proizvodu znanja pružit će se perspektiva visoke razine kojoj treba težiti.
- Proizvod znanja:
 - i. bit će usmjeren na načine na koje se strateško planiranje i planiranje proračuna, kao dva različita svijeta, mogu bolje uskladiti.
 - ii. sadržavat će analizu idealnih uvjeta koji su potrebni za uspješno usklađivanje strateškog planiranja i planiranja proračuna, uključujući institucionalne aranžmane i usklađivanje praktičnih alata kao što su proračunski kalendar, sustavi kategorizacije i upravljački procesi.
 - iii. možda će uključivati i ilustrativnu mapu puta i koraka koje su zemlje poduzele kako bi unaprijedile usklađenost.
 - iv. sadržavat će i razmatranja o usklađivanju s planiranjem javnih ulaganja te relevantne ocjene u skladu s okvirom PEFA.
 - v. uključivat će primjere dobre prakse u pogledu konkretnih elemenata, ne samo iz zemalja članica PEMPAL-a nego i iz zemalja koje nisu članice PEMPAL-a.
- **Dobrodošle su bilo kakve povratne informacije ili prijedlozi koji će nam pomoći u razvoju proizvoda znanja!**

HVALA!

